

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОРТОДОНТІЯ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ
СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ****ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)**

jura999@ukr.net

Вступ. Перспективними напрямками стоматології у XXI столітті Всесвітньою організацією охорони здоров'я названі ортодонтія та імплантологія. На сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні актуальності набуває питання розширення інформативності навчання та впровадження інноваційних технологій на рівні додипломної підготовки лікарів [1].

Ортодонтія – це наука, що займається вивченням поширеності, діагностикою, профілактичними заходами і лікуванням зубощелепних аномалій і деформацій в різні періоди розвитку щелепно-лицевої ділянки.

Публікації останніх років свідчать про значну поширеність зубощелепних аномалій (ЗЩА) поряд з іншими основними стоматологічними захворюваннями. Дослідження, проведені в різних регіонах України, виявили певні регіональні та вікові особливості поширеності ЗЩА [2]. Показники епідеміологічних досліджень частоти зубощелепних аномалій у дітей різних регіонів України, що описані в літературі, свідчать про наявність значної варіабельності цих даних. Так, у дітей віком 3-17 років ЗЩА складають: у Волинській області близько 11%, Чернігівській – 20%, Тернопільській і Івано-Франківській області – 58,6%, у Луганській області – 54,2%; в містах: Миколаїв – 40%, Київ – 31,7%, Донецьк – 46,1%, Харків – 50-63,6%, Полтава – 88%, Одеса – 58,81%. Загалом поширеність ЗЩА серед дітей та підлітків віком 3-17 років в Україні в середньому складає – 42,5% [3].

Основна частина. Підготовка висококваліфікованих кадрів за фахом «Ортодонтія» є важливим завданням стоматологічних факультетів і профільних кафедр медичних ВНЗ. На базі кафедри дитячої стоматології ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» викладається розділ ортодонції у студентів 3, 4, 5 курсів стоматологічного факультету.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів стоматологічного факультету знань та вмінь в методиці обстеження дітей із зубощелепними аномаліями, вродженими та набутими вадами розвитку щелепно-лицевої ділянки, навичок діагностики, профілактики і лікування даної патології, підвищення якості знань та навичок у засвоєнні спеціальності.

Ортодонтичне лікування – це складний комплекс заходів спрямований на нормалізацію функціонального, морфологічного і естетичного стану зубощелепної системи [4].

У робочій програмі розширений зміст дисципліни «Ортодонтія і дитяче протезування» в кінці 9-го семестру студенти завершують вивчення предмета захистом історії хвороби ортодонтичного пацієнта, що дозволяє студентові показати на конкретному прикладі усю повноту клінічного мислення, застосувати усі знання, отримані впродовж трьох семестрів,

зрозуміти, для чого потрібний той або інший метод діагностики, зв'язати теорію з практикою. В той же час викладач зможе чітко виявити пропущені знання, порушення логіки мислення в діагностиці, постановці діагнозу і складання плану лікування пацієнта із зубощелепною аномалією, патологічним прикусом. Це допомагає виявляти питання, на які необхідно акцентувати увагу під час лекцій і семінарів.

Підсумковий контроль знань студентів з дисципліни «Ортодонтія і дитяче протезування» оцінює результат підготовки – рівень знань студентів з етіології, клініки, діагностики, методів лікування і профілактики зубощелепних аномалій. Включення в структуру екзаменаційного білета трьох питань по ортодонції і дитячому протезуванню дозволяє викладачеві достовірніше визначити, а студентові – максимально продемонструвати свій рівень знань по дисципліні. В зв'язку з цим поліпшення організації освітнього процесу і підсумкового контролю рівня знань з «Ортодонції і дитячого протезування» позитивно відіб'ється на ефективності навчання студентів, сприятиме отриманню більшого обсягу професійних знань і забезпечить можливість глибшого освоєння професії.

Основною метою лекційного курсу протягом всього часу викладання цієї дисципліни являється забезпечення вивчення теоретичних основ розділу ортодонції та ініціалізація формування у студентів орієнтирів для самостійної роботи над курсом. Проектування навчального тексту лекцій проводиться із загальноприйнятими стандартами навчального процесу у вищій школі.

Згідно з положеннями робочої навчальної програми професійні компетенції і навички умовно розділені на загально-лікарські і спеціалізовані. Освоєння загально-лікарських практичних навичок припускає розвиток у студентів уміння надавати невідкладну допомогу при гострих станах на догоспітальних етапах, надання першої лікарської допомоги при невідкладних і загрозливих життю станах у дітей та розбір ситуаційних завдань і клінічних випадків на базі кафедри дитячої стоматології.

Спеціалізовані (стоматологічні) компетенції спрямовані на вироблення здатності і готовності до проведення стоматологічних професійних процедур у студентів стоматологічного факультету. Студенти 3, 4 і 5 курсів проводять під контролем викладачів огляд та лікування дітей, що потребують санації і таким чином засвоюють універсальні та професійні компетенції [5,6].

Розпоряджаючись достатнім обсягом інструментів і матеріалів для надання ортодонтичної допомоги студенти розвивають вміння і готовність до визначення морфологічних і функціональних характеристик періодів розвитку дитини. А саме: період тимчасового прикусу, змінного прикусу, фі-

зіологічне підвищення прикусу, період прикусу постійних зубів, характеристику ортогнатичних прикусів у 3D-просторі. Також класифікації зубощелепних аномалій по Енгля, Катцу, Калвелісу, ВООЗ, клінічні методи обстеження ортодонтичних пацієнтів, додаткові методи обстеження. Проводять загальний огляд пацієнта і обстеження порожнини рота в умовах ортодонтичної клініки, динамічне обстеження, клінічні діагностичні проби: Ешлера і Бітнера, Ільїної-Маркосян; їх практичну значимість. Антропометричний і цефалометричний методи діагностики в ортодонтії засвоюють по рентген-знімках, виконаних на базі Центру стоматології ІФНМУ. Методи вивчення діагностичних моделей щелеп в повному обсязі проводяться по гіпсовим моделям щелеп на практичній частині заняття. Фотометричний метод дослідження студенти освоюють по фотографіях пацієнтів із використанням комп'ютерних програм.

Своєчасним і доцільним був поділ дисциплін «Ортодонція і дитяче протезування» і «Дитяча стоматологія», оскільки обсяг знань для засвоєння був

надмірним, що підтверджувалося результатами підсумкової атестації та виживанням знань.

Висновки. Надзвичайно важливим для клінічного мислення є освоєння принципів формулювання ортодонтичного діагнозу за результатами діагностики та планування патогенетичного лікування. Це дозволяє розвивати у студентів клінічне мислення, змушує їх думати і міркувати. Засвоєння методів лікування в ортодонтії — міотерапевтичного, хірургічного, протетичного, ортодонтичного і ортопедичного — полягає в отриманні знань, умінь і готовності до практичного застосування під час практичної частини на курсах хворих і проходженні практики на базі Центру стоматології. Тому знання особливостей ортодонтичного обстеження, постановки діагнозу і вибору методів лікування є важливим в підготовці лікаря стоматолога-ортодонта.

Варто зазначити, що сучасність та різноманітність методів оцінки рівня знань майбутніх лікарів підвищує мотивацію до вивчення професії, ефективність засвоєння запропонованого матеріалу, що й призводять до росту професійної майстерності.

Література

1. Kuroiedova VD, Halych LB, Makarova OM. Istoriia, sohodennia ta perspektyvy medychnoi pislidyplomnoi osvity z fakhu «Ortodontii». Visnyk problem biolohii i medytsyny. 2018;4(1(146)):145-50. [in Ukrainian].
2. Smoliar NI, Fur MB. Poshyrenist i struktura zuboshchelepnykh anomalii sered ditei shkil-internativ. Lvivskiy klinichnyi visnyk. 2015;2(10)–3(11):46-50. [in Ukrainian].
3. Makieiev VF, Mirchuk BM, Zavoiko OB. Chastota zuboshchelepnykh anomalii ta stan hihiieny porozhnyy rota u shkoliariv m. Lvova. Visnyk stomatolohii. 2007;3:32-4. [in Ukrainian].
4. Kuroiedova VD, Stasiuk OA, Vyzhenko EE, Chykor TO, Trofumenko KL. Samostiina robota likariv-interniv yak vazhlyva skladova zasvoiennia dystsyplyny "Ortodontii". Materialy navchalno-naukovoї konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu "Innovatsiini tekhnolohii v orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv medychnykh osvitnikh zakladiv". 2017. s. 82-3. [in Ukrainian].
5. Marchenko IYa, Tkachenko IM, Shundryk MA, Petrushanko VM, Lobach LM, Brailko NM. Profesiini vminnia studentiv-stomatolohiv yak osnovna skladova fakhovoї i zahalnoi kompetentnosti. Aktualni pytannia yakosti medychnoi osvity: XIII Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia z mizhnarodnoiu uchastiu. Ternopil. 2016;2:141-3. [in Ukrainian].
6. Maksymenko SD, Filonenko MM. Pedahohika vyshchoї medychnoi osvity [tekst]: pidruchnyk. Kyiv: Tsentр uchbovoi literatury; 2014. 288 s. [in Ukrainian].

СУЧАСНІ ПІДХОДИ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОРТОДОНТІЯ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Лабій Ю. А.

Резюме. Публікації останніх років свідчать про значну поширеність зубощелепних аномалій (ЗЩА) поряд з іншими основними стоматологічними захворюваннями. Підготовка висококваліфікованих кадрів за фахом «Ортодонція» є важливим завданням стоматологічних факультетів і профільних кафедр медичних ВНЗ. Знання особливостей ортодонтичного обстеження, постановки діагнозу і вибору методів лікування є важливим в підготовці лікаря стоматолога-ортодонта. Сучасність та різноманітність методів оцінки рівня знань майбутніх лікарів підвищує мотивацію до вивчення професії, ефективність засвоєння запропонованого матеріалу, що й призводять до росту професійної майстерності.

Ключові слова: викладання, стоматологія, ортодонція, методика, додипломна освіта.

СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ПРЕПОДАВАНИЮ ДИСЦИПЛИНЫ «ОРТОДОНТИЯ» ДЛЯ СТУДЕНТОВ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА

Лабий Ю. А.

Резюме. Публикации последних лет свидетельствуют о значительной распространенности зубочелюстных аномалий (ЗЧА) наряду с другими основными стоматологическими заболеваниями. Подготовка высококвалифицированных кадров по специальности «Ортодонтия» является важной задачей стоматологических факультетов и профильных кафедр медицинских вузов. Знание особенностей ортодонтического обследования, постановки диагноза и выбора методов лечения является важным в подготовке врача стоматолога-ортодонта. Современность и разнообразие методов обучения и контроля знаний будущих врачей повышает мотивацию к освоению профессии, эффективность усвоения предлагаемого материала, что приводит к росту профессионального мастерства будущих врачей.

Ключевые слова: преподавание, стоматология, ортодонтия, методика, додипломное образование.

THE MODERN APPROACHES OF TEACHING OF «ORTHODONTICS» DISCIPLINE FOR THE STUDENTS OF THE DENTAL FACULTY

Labii Yu. A.

Abstract. The perspective directions of dentistry in the XXI century The World Health Organization named orthodontics and implantology. Publications in recent years show a significant prevalence of dental anomalies along with other major dental diseases. The training of highly skilled persons on the specialty “Orthodontics” are an important task of dental faculties and specialized departments of medical universities. The purpose of studying the discipline is the formation of students’ knowledge and skills in the method of examination of children with dental anomalies, congenital and acquired malformations of the maxillofacial area, skills of diagnostics, prevention and treatment of this pathology, improvement of the quality of knowledge and skills in mastering the specialty. In the program the advanced content of the discipline “Orthodontics and children’s prosthesis” at the end of the 9th semester, students complete the study of the subject of the defense of the history of the disease of the orthodontic patient, which allows the student to show on a specific example all the completeness of clinical thinking, apply all the knowledge gained during three semesters, understand what is needed for this or that method of diagnosis, link the theory to practice. At the same time, the teacher will be able to clearly identify missing knowledge, violation of the logic of thinking in diagnosis, diagnosis and preparation of a plan for treatment of the patient with dento-facial anomaly, pathological bite. It helps to identify issues that need to be emphasized during lectures and seminars. It is extremely important for clinical thinking to master the principles of formulating an orthodontic diagnosis based on the results of diagnosis and planning of pathogenetic treatment. This allows students to develop their clinical thinking, makes them think and think. Knowledge of the features of orthodontic examination, diagnosis and choice of treatment methods is important in the preparation of an orthodontist. The modern and diverse methods of assessing the level of knowledge of future physicians increases the motivation to study the profession, the effectiveness of assimilation of the proposed material, which leads to the growth of professional skills.

Key words: teaching, dentistry, orthodontics, method, pregraduate education.

*Рецензент — проф. Каськова Л. Ф.
Стаття надійшла 25.11.2018 року*

DOI 10.29254/2077-4214-2018-4-2-147-228-231

UDC 378.147:372.8:611

Malikov O. V.

PROBLEMS OF TEACHING HUMAN ANATOMY AT THE MODERN STAGE AND THE WAYS OF THEIR SOLUTIONS

Bogomolets National Medical University (Kyiv)

alexandrvm@ukr.net

Introduction. Ivan Pavlov, an outstanding physiologist, noted that only after studying the structure and function of organs, we can correctly understand the causes of diseases and the possibility of their elimination. Without knowledge of the structure of the human body, it is impossible to understand the changes caused by the disease, to establish the localization of the pathological process, to perform a surgical intervention, and consequently – to determine the correct path to diagnosis and treatment. Historically, the initial principle in the teaching of human anatomy as an academic discipline was the description of body parts and organ systems, taking into account their topography and close connection with functions at macro- and microscopic levels, taking into consideration the age-related variability and gender differences [1]. As you know, anatomy involves a large amount of information and demands from the teacher new methodological approaches that will help students to understand the subject better. In the modern teaching of human anatomy, students’ attention should be aimed at the study of the applied anatomy, on the clinical direction of the relevance of the studied structures. It is reasonable to teach and study anatomy in the context of an emphasis on the structures and functions in the various normal range aspects and its relationship with pathology [2].

Endoscopy, scanning, echocardiography, ultrasound diagnostics, and magnetic resonance imaging – all these achievements of scientific and technological progress

would be impossible without perfect knowledge of the structure of the human body and they are new methods of anatomy as a science. Together with physiology, it is the basis of theoretical and practical medicine, since accurate knowledge of the shape and structures of the human body is an indispensable criterion for understanding the vital needs of a healthy and sick body and creating correct ideas about the causes of the diseases, without which prevention and treatment would be impossible [3]. The basic anatomy curriculum should be the basis for physical examination of the patients, interpretation of medical imaging data, and general competence related to the basic medical procedures. It is necessary to provide students with an idea of what is important for their clinical competencies in the overview lectures when studying each topic. In order to improve anatomy as an academic discipline, anatomists should improve themselves as clinical anatomists.

Aim and tasks of this work was to reveal the essence and characteristics of teaching human anatomy in modern conditions, identifying the shortcomings and advantages of the updated approaches to teaching, introduced in the educational process, and rethinking the traditional teaching methods with various forms of integration of modern techniques.

Results of the study and their discussion. The human anatomy curriculum, along with the theoretical questions of the subject, contains data on the morphogenesis and structure of the human body at the organ and system lev-